

Bijen een 'must' voor veel siertelers

Bij zorgt voor meer bessen en bottels

Bijen zijn onmisbaar voor de bestuiving van fruit en diverse groenten. Maar ook siertelers maken dankbaar gebruik van bijenvolken. "Bijen zijn voor ons essentieel."

"Zonder bijen zou ik nooit zulke volle rozenbottels hebben", zegt Sanne van de Pol. Samen met haar man runt ze een kwekerij in Scherpenzeel met vooral rozenbottels: bij de 1,5 hectare staan tien bijenkasten. Dat bijen nodig zijn voor de bestuiving in het fruit en in sommige groenteteelten is vrij algemeen bekend. Dat ook grote groepen siertelers bijen inzetten is zelfs voor sommige imkers een verrassing. Een aantal professionele imkers meldt dat het gros van hun volken weliswaar bij fruit en groente staat, maar dat de siertelers daarop een welkome aanvulling zijn. "Rozenbottels leveren vrij laat in het jaar nog veel stuifmeel, en dat is goede voeding zo vlak voor het inwinteren", zegt Marcus Mesu van Imkerij de Linde uit Olland. En, voor imkers niet onbelangrijk: rozenbottelhoning schijnt een ware delicatessen te zijn.

Groeiende behoefte

Robert-Jan Kolster van boomkwekerij Kolster in Boskoop gebruikt al vijftien jaar bijen en hommels voor de bestuiving van een hele reeks gewassen: skimmia, sneeuwbal (*Viburnum*), hulst (*Ilex*), hertshooi (*Hypericum*), sierappels, sneeuwbes (*Symphoricarpos*). "Hommels zijn soms handiger omdat ze al bij lagere temperaturen vliegen dan bijen, die dat pas vanaf een graad of 12 doen. Zeker bij open teelten kan dat een nadeel zijn." Groot voordeel van de bijen is wel dat ze plantvast zijn: ze blijven op dezelfde soort vliegen tot die is uitgebloeid. Hommels zijn minder kieskeurig. Bovendien zitten in één bijenkast wel twintig-tot veertigduizend bijen. De effectiviteit van een bijenvolk is daarom groter; een hommenvolk bestaat slechts uit een paar honderd insecten. Gemiddeld staat een bijenvolk twee tot drie weken bij een gewas.

Bestuiving door bijen mag dan een oeroud kunstje zijn, de inzet in de sierteelt is in feite een bevestiging van de professionaliseringsslag die bedrijven willen maken, aldus Kolster. "Doordat

bedrijven steeds groter zijn geworden groeit ook de behoefte aan bijen. Met een paar bomen kun je het nog wel overlaten aan de natuur, met een paar hectare niet meer." Hij adviseert zijn afnemers ook altijd om bijen in te zetten. John Veldkamp van Veldkamp Sierteelt uit Welsum teelt al decennialang sierheesters met hulp van bijen. "Het is heel simpel: zonder bijen kan dat gewoon niet."

Gif geen obstakel

Het jaar 2012 is uitgeroepen tot het Jaar van de Bij: de bij heeft het zwaar. Een groep Franse en Canadese wetenschappers wezen vrij recent in het blad *Science* de hoofdschuldige aan van de tot nu toe onverklaarde grootschalige bijensterfte: chemische bestrijdingsmiddelen op basis van neonicotine. De meeste bestuivingsimkers zien ook andere oorzaken: imkers die onhygiënisch werken bijvoorbeeld en de varroamijt. Feit is wel dat het gebruik van teveel gif schadelijk is voor de bijen; ze vliegen minder of vinden de kast niet meer terug. "Maar de kweker grijpt echt niet naar de gifspuit als er bijen bij zijn planten staan. Dat de volken blijven leven en goed presteren is voor hem essentieel." Hoewel sommige imkers in hun voorwaarden expliciet een verbod op het gebruik van gif hebben staan, heeft niemand slechte ervaringen met onwillige kwekers. "Dat wij bijvriendelijk werken is ons vanzelfsprekend", zegt Fons Verheijen van Verheijenplants uit Wieringerwerf, die bijen inzet bij de teelt van *Hypericum* en de potplant *Physalis*. "Gif is duur, wij zoeken altijd naar duurzamere middelen om plagen te bestrijden." Willem Jan Boot van Inbuzz bevestigt dat beeld. "Onze kwekers overleggen met ons over de middelen die ze eventueel willen inzetten, dat gaat altijd goed." Van bijensterfte zeggen de meeste professionele imkers eigenlijk nauwelijks last te hebben. "De vergrijzing van de imkerpopulatie wordt voor de honingbij straks een veel groter probleem", zegt imker Ad Aarts van Bij en Groen.

Isabelle Brus is imker in de Kop van Noord-Holland en is van beroep journalist, tekstschrijver en vertaler. Dit artikel verscheen eerder in een vakblad voor de sierteelt. i www.brusproducties.nl

Ilex aquifolium pyramidalis, hulst

Hypericum inodorum 'Magical Cherry', hertshooi

Symphoricarpos albus, sneeuwbes